

Udskiftning af diskus i nakkehvirvelsøjlen

(cervikal diskusprotese)

DISKUSDEGENERATION I NAKKEN

Nakkesmerter kan have mange årsager. En af de hyppigste er aldersbetinget nedslidning, også kaldet degeneration af diskus (bruskskiven mellem hvirvellegemer i nakken). Der findes en diskus mellem hvert hvirvellegeme, og disse fungerer som en stødpude og bevægeenhed. Den raske diskus sikrer således både styrke og fleksibilitet i nakken.

Efterhånden som man bliver ældre, degenererer diskus hos de fleste og mister dermed sin normale mekaniske egenskab. Sammenfaldet af diskushøjden betyder, at der bliver dårlig plads i nervekanalen og i åbningerne mellem hvirvlerne, hvor nerverne passerer ud af kanalen. Dette giver smerter, stivhed i nakken samt føleforstyrrelser og svækkelse af armene. Hvis en skadet diskus trykker på nerverne, ses også nakke-skulder-smerter og udstrålende smerter og føleforstyrrelser i armen svarende til nervens løbebane.

DISKUSPROTESER

Som en af mulighederne kan diskusdegeneration behandles ved indsættelse af en såkaldt diskusprotese. Behandlingen adskiller sig fra den traditionelle behandling, hvor man ved operation gør en del af nakken stiv.

En diskusprotese er et kunstigt led, der sikrer, at bevægeligheden i nakken bevares. Princippet er identisk med det, vi kender fra indsættelse af proteser i hofter, knæ og skuldre. Ved at erstatte disken med en protese fjerner man den smerteudløsende årsag og tillader den oprindelige fleksibilitet i nakken. Samtidig mindskes risikoen for skade og degeneration på det næste niveau i hvirvelsøjlen.

Diskusproteser har været en reel behandlingsmulighed i Europa siden 1990'erne. Metoden har været godkendt længe af de amerikanske sundhedsmyndigheder (FDA) og er i dag også godkendt af mange europæiske sundhedsmyndigheder – bl.a. de engelske (NICE).

I Danmark er proteseoperationer karakteriseret af Sundhedsstyrelsen som en udviklingsfunktion, hvilket betyder, at der er krav

om opfølgning og indsamling af data omkring operationerne og langtidseffekten af disse. Capio er det eneste privathospital i Danmark, der er godkendt af Sundhedsstyrelsen til at foretage disse operationer. Alle operationer indrapporteres desuden til en national rygdatabase, således at udviklingen hele tiden kan følges.

OPERATIONSPROCEDURE

Operationen foregår i fuld bedøvelse og foretages forfra gennem halsen. Operationen tager typisk 1-2 timer. Ved operationen fjerner lægen den degenererede diskus og indsætter i stedet et kunstigt led som erstatning for hele diskus. Dermed tillader man fortsat bevægelighed i ryggen på det opererede sted, samtidig med at man genskaber højden i leddet, og dermed giver plads til, at nerverne igen kan passere. Da man genskaber anatomien omkring facetled og de øvrige strukturer, fjernes den skæve belastning af disse led, hvilket også virker smerte-reducerende.

Protesen findes i forskellige designs udviklet af producenter af implantater. Nogle er ren metal, nogle har en plastdel imellem to metaldele; der er ikke videnskabeligt belæg for, hvilket design der er bedst. Metallet er medicinsk chrome-cobolt eller titanium.

KOMPLIKATIONER

Mulige komplikationer til nakkeoperation generelt er blødning, infektion, og hæshed. Alle komplikationer er sjældne (fra 0-2 %), hæshed hyppigst og oftest forbigående. Nerveskade på rygmarven er ekstremt sjælden, dvs. få promiller. Det samme gælder skade på rygmarvshinde med læk af væske.

Mulige uønskede effekter af brug af protese kan være løsning, forskydning eller vandring af protesen, reaktion på protesen med inflammation eller slid på denne. Fortsatte smerter trods operation er også en risiko.

EFFEKT AF OPERATION

Studier af patienter opereret for de nævnte nakkidelser viser bedring af symptomer i op til 80 % af tilfældene. Dette er ganske højt og er lægeligt set at betragte som en effektiv behandling. Der vil dog kunne være tilfælde,

hvor patienten ikke opnår den ønskede eller fulde effekt af behandlingen, uden at der behøver at være komplikationer eller fejl ved udførelsen.

Den viden, vi har i dag, viser, at effekten af at indsætte en kunstig diskus i nakkevirvelsøjlen på kort sigt er mindst lige så effektiv som de traditionelle stivgørende operationer. Der synes at være mindre behov for gentagende operation på langt sigt, hvilket er en stor fordel. Der er ikke sikkerhedsproblemer ved metoden i forhold til traditionel stivgøring, og metoden kan anvendes som et godt alternativ på behandlingssteder, som besidder den fornødne ekspertise. Capiro er et af de hospitaler i Danmark, hvor der foretages flest af disse operationer på årsbasis.

Der foreligger kontrollerede studier, dvs. lodtrækningsstudier, hvor effekten måles gennem brug af scoringssystem med efterundersøgelse af patienter. Et studie sammenligner protesekirurgi med stivgørende operation hos 541 patienter og viser samme effekt på scoringssystemet for begge metoder. Et andet studie med 463 patienter viser bedre resultater blandt patienter behandlet med protese end de stivgjorte efter 24 måneder.

Man måler effekten ved brug af NDI (Neck Disability Index), som viser en udtalt bedring ved anvendelse af operation. Der er i dag en god evidens for disse konklusioner, idet der forsat indløber resultater af studier, der bekræfter fundene: At proteser giver sammenlignelige eller bedre resultater end traditionel behandling (stivgøring).

En vigtig teoretisk fordel ved anvendelse af protese i stedet for stivgøring er den mindre belastning på næste niveau. Dette er ønskværdigt, men der mangler fortsat data fra langtidsstudier, der viser denne effekt.

LANGTIDSEFFEKT

Alle nye behandlingsmetoder kræver en år-række for at opnå kendskab til effekten over mange år. Nakkeproteser har været anvendt i mere end 10 år, men man kender fortsat ikke effekten over mange år - en problemstilling man altid ser ved nye behandlings-

metoder. Alle operationer på Capiro indrapporteres til en database over rygoperationer i Danmark, og der sker rutinemæssig opfølgning af effekten for at skabe det bedste grundlag for at opnå ny viden.

EFTERFORLØB

Dagen efter din operation påbegynder du genoptræning. Træningen foregår under vejledning fra en erfaren fysioterapeut, og efter udskrivelse bør du fortsætte med hjemmetræning i henhold til instruks. Du udskrives dagen efter operationen.

Trådene fjernes ca. 10 dage efter operationen hos din egen læge, og der vil være efterfølgende ambulans kontrol hos den læge, der har opereret dig efter 10 til 12 uger. Ofte vil man til kontrolbesøget tage et røntgenbillede.

Efterforløbet tager oftest uger til måneder med gradvis bedring til mindre smerte eller smertefrihed. Der er stor forskel på, hvordan det forløber; nogle er smertefri tidligt, andre bliver gradvist bedre over mange måneder. Det er vigtigt, at du er bekendt med dette på forhånd og er realistisk omkring forløbet og den tid, det tager. Endelig er det vigtigt, at du er indforstået med, at du på forhånd ikke kan garanteres fuldstændig smertefrihed.

KONTAKT

Er der noget, du er i tvivl om, eller har du yderligere spørgsmål, er du altid velkommen til at ringe til os.

Hellerup: 3977 7070

Odense: 6548 7070

Aarhus: 8612 1186

Skørping: 9839 2244

Viborg: 8725 0899

Telefontider:

Mandag-torsdag kl. 8.00-17.00

Fredag kl. 8.00-16.00

info@capio.dk

www.capio.dk

○ **Hellerup**
Hans Bekkevolds Allé 2B
2900 Hellerup
Tlf.: 3977 7070

○ **Odense**
Pantheonsgade 25
5000 Odense C
Tlf.: 6548 7070

○ **Aarhus**
Margrethepladsen 3
8000 Aarhus C
Tlf.: 8612 1186

○ **MR Aarhus**
Morten Børups Gade 8
8000 Aarhus C
Tlf.: 8612 1200

○ **Viborg**
Stadion Allé 7
8800 Viborg
Tlf.: 8725 0899

○ **Skørping**
Himmerlandsvej 36
9520 Skørping
Tlf.: 9839 2244

info@capiro.dk • capiro.dk

Telefontider:

Mandag-torsdag kl. 8.00-17.00

Fredag kl. 8.00-16.00

